

**FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO FBiH**

Obr.br. 8 - Z -MR

**UPUTSTVO ZA POPUNJAVANJE I DOSTAVLJANJE
IZVJEŠTAJA O RADU SLUŽBE ZA MEDICINU RADA**

Sarajevo, 2018. godine

Opće napomene

Zdravstvene ustanove i nosioci privatne prakse, kao i druga pravna i fizička lica koja u okviru svoje djelatnosti obavljaju poslove iz oblasti zdravstva, dužni su voditi evidencije u skladu sa Zakonom o evidencijama iz oblasti zdravstva („Službene novine FBiH“, br. 37/12), Pravilnikom o načinu i rokovima dostavljanja i obliku i formi zbirnih izvještajnih obrazaca (Službene novine Federacije BiH broj 61/18), kao i Zakonom o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine FBiH“, br. 46/10 i 75/13).

Zdravstvene ustanove i nosioci privatne prakse su dužni voditi evidencije u pisanoj i elektronskoj formi i u propisanim rokovima dostavljati individualne, zbirne i periodične izvještaje nadležnom zavodu za javno zdravstvo, kao i drugim institucijama na način propisan Programom i Planom provođenja statističkih istraživanja od interesa za Federaciju Bosne i Hercegovine.

Dokumentacija

Za vođenje propisanih evidencija koje služe kao izvor podataka za sastavljanje zbirnih periodičnih i individualnih izvještaja utvrđenih Programom i Planom statističkih istraživanja iz oblasti zdravstva u skladu sa **Pravilnikom o obliku i sadržaju osnovne medicinske dokumentacije** (Službene novine Federacije BiH broj 61/18) služba ima sljedeću medicinsku dokumentaciju (sredstva evidencije):

- Zdravstveni karton medicine rada
- Protokol bolesnika

Evidencija se vodi upisivanjem podataka u osnovnu medicinsku dokumentaciju (zdravstveni karton, knjiga protokola i dr.) i druga sredstva za vođenje evidencije određena propisom.

U službi se koriste sljedeći pomoćni i izvještajni obrasci:

- Dnevna evidencija o radu službe za medicinu rada

Upustvo za evidenciju, sastavljanje i dostavljanje izvještaja

U lijevom gornjem uglu naslovne strane izvještajanog obrasca upisuje se naziv kantona, općinu i puni naziv zdravstvene ustanove, te izvještajni period za koji se izvještaj podnosi.

Tabela 1. Mreža, zdravstveni radnici, izvještaj o radu službe za medicinu rada

Geografske lokacije/ambulate	Upisuje se ukupan broj geografskih lokacija Geografska lokacija /ambulanta podrazumijeva arhitektonsku-građevinsku cjelinu (zgrada ili njen dio) u kojem je smještena služba ili njen dio
Ordinacija	Upisuje se ukupan broj ordinacija koje ima služba na određenoj geografskoj lokaciji /ambulantu tj. zgradi koja za sebe čini arhitektonsku cjelinu
Doktori medicine	Upisuje se ukupan broj doktora medicine koji su radili u izvještajnom periodu Doktori medicine su lica koja imaju završen medicinski fakultet i neposredno u vidu zanimanja pružaju zdravstvenu zaštitu stanovništvu (doktori opšte medicine, doktori medicine na specijalizaciji, doktori medicine specijalisti)
Specijalisti medicine rada	<ul style="list-style-type: none"> • Od ukupnog broja doktora medicine upisuje se broja specijalista medicine rada koji su radili u izvještajnom periodu
Doktori medicine na specijalizaciji	<ul style="list-style-type: none"> • Od ukupnog broja doktora medicine upisuje se broj doktora medicine na specijalizaciji koji su radili u izvještajnom periodu Doktori medicine na specijalizaciji lica koja imaju završen medicinski fakultet, a nalaze se na specijalizaciji iz određene grane medicine u skladu sa pravilnikom o specijalizacijama doktora medicine
Medicinske	U ukupan broj medicinskih sestara/tehničara uključuju se zdravstveni radnici sa

sestare/tehničari	završenom visokom (VSS), višom (VŠS) ili srednjom spremom (SSS)
Medicinske sestare/tehničari sa visokom stručnom spremom	<p>Upisuje se ukupan broj medicinskih sestara/tehničara sa visokom stručnom spremom</p> <p>Medicinske sestre /tehničari sa visokom stručnom spremom su razvrstani po ciklusima obrazovanja. U skladu sa Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju u BiH (Sl. Novine BiH, broj 59/07) ciklusi se odnose na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I ciklus vodi do akademskog zvanja završenog dodiplomskog studija (Bachelor) ili ekvivalenta, stečenog nakon najmanje tri i najviše četiri godine redovnog studija nakon sticanja svjedočanstva o završenoj srednjoj školi, koji se vrednuje sa najmanje 180 odnosno 240 ECTS bodova. • II ciklus vodi do akademskog zvanja magistra ili ekvivalenta, stečenog nakon završenog dodiplomskog studija, traje jednu ili dvije godine, a vrednuje se sa 60 odnosno 120 ECTS bodova, i to tako da u zbiru sa prvim ciklusom nosi 300 ECTS bodova.
Medicinske sestre/tehničari sa višom stručnom spremom	<p>Ukupan broj medicinskih sestara/tehničara sa višom stručnom spremom koji su radili u izvještajnom periodu</p> <p>Medicinske sestre/tehničari sa višom stručnom spremom lica koja imaju završenu višu zdravstvenu školu (dvogodišnja viša škola) i neposredno u vidu zanimanja pružaju zdravstvenu zaštitu stanovništvu</p>
Medicinske sestre/tehničari sa srednjom stručnom spremom	<p>Ukupan broj medicinskih sestara/tehničara sa srednjom stručnom spremom koji su radili u izvještajnom periodu</p> <p>Medicinske sestre/tehničari sa srednjom stručnom spremom su lica koja imaju završenu srednju medicinsku školu i neposredno u vidu zanimanja pružaju zdravstvenu zaštitu stanovništvu</p>
Zdravstveni saradnici	Upisuje se ukupan broj lica koja nisu završila obrazovanje zdravstvenog usmjerenja, a rade u zdravstvenim ustanovama i učestvuju u dijelu zdravstvene zaštite

Pregledi i usluge	
Procjena rizika i opasnosti radnog okoliša	<p>Procjena rizika i opasnosti radnog mjesta obuhvata: procjenu ergonomske faktora koji bi mogli uticati na zdravlje radnika; procjenu fizičkih, hemijskih i bioloških faktora rizika radnog mjesta na zdravlje radnika; procjenu izloženosti stresorima i drugih faktora rizika radnog mjesta na mentalno zdravlje radnika, s posebnim osvrtom na organizaciju posla i rukovođenje; procjenu opasnosti prema ozbiljnosti i težini od povreda i nezgoda (nesreća) na poslu; procjenu adekvatnih principa zaštite i ispravnosti opreme kolektivne i lične zaštite na radnom mjestu, kao i obučenosť za istu i njihovu primjenu na radnom mjestu; procjenu nadzora i kontrolnih mjera i sistema koje dokumentuje tim specijaliste medicine rada i poslodavac, s ciljem komparacije uspostave prethodno predloženih preventivnih mjera specifične zdravstvene zaštite, da bi se uklonili ili smanjili zdravstveni rizici i opasnosti radnog mjesta iskazani u pokazateljima smanjenog morbiditeta, smanjene privremene spriječenosti za rad (bolovanja), smanjenog upućivanja na invalidske komisije, smanjenog broja invalida, rezultatima uspješnijeg poslovanja i pozitivnog trenda zapošljavanja</p>
Posjeta radnom mjestu	<p>Posjeta radnom mjestu može biti dio nadzora nad radnim mjestom ili kliničke egzaminacije profesionalne etiologije oboljenja. Sadrži procjenu doprinosa zdravstvenom poremećaju u odnosu na faktore i opasnosti u vezi s radom (uzročnu, pogoršavajući ili doprinoseću ulogu), a s ciljem otkrivanja uzroka i etiologije zdravstvenog poremećaja pacijenta; načina eliminacije štetnog agensa u</p>

	radnom ambijentu; drugih radnika (pacijente) sa sličnim zdravstvenim tegobama
Prvi prethodni zdravstveni pregled	Prvi prethodni zdravstveni pregled („ljekarsko uvjerenje za posao, „nulti nalaz“) prije zapošljavanja- klinički pregled specijalista medicine rada i medicinska obrada prije zapošljavanja, odnosno raspoređivanja uposlenika/ radnika na nove poslove, s ciljem ocjene radne sposobnosti uposlenika za predviđene radne zadatke (procjena zdravstvenog stanja prije zaposlenja)
Uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti za boravak u zemlji (uselj enje i radna dozvola) i produženje boravka	Na osnovu anamneze (lične, porodične, socijalne i radne); kliničkog pregleda sa osnovnim biometrijskim parametrima; osnovnim laboratorijskim nalazima: kompletna krvna slika, sedimentacija, šećer u krvi, urin, gama glutamil transferaza- GGT; rentgenogram- rtg pluća (po indikaciji); procjene vidnih funkcija ortoretomom: vid na daljinu i blizinu; testiranje sluha šapatom; elektrokardiogram- EKG; spirometrija; ostali nalazi po indikaciji.
Zdravstveni pregled za procjenu posebne zdravstvene sposobnosti sarži:	<ul style="list-style-type: none"> • testiranje psihologa i procjenu kognitivnih, emocionalnih, psihomotornih i perceptivnih funkcija mentalnog zdravlja, • rtg pluća po indikaciji, • test na HIV uz savjetovanje, • markere hepatitis B I C
Periodični zdravstveni (preventivni) pregled zaposlenika	Periodični zdravstveni pregled za ocjenu opšte zdravstvene sposobnosti sadrži anamnezu (lične, porodične, socijalne); radne anamneze; klinički pregleda sa osnovnim biometrijskim parametrima; osnovnim laboratorijskim nalazima (kompletna krvna slika, sedimentacija, šećer u krvi, urin, gama glutamil transferaza- GGT); rtg pluća (po indikaciji); procjene vidnih funkcija ortoretomom: vid na daljinu i blizinu (ostale vidne funkcije po indikaciji), audiometrija po indikaciji, EKG; spirometrija; ostali nalazi po indikaciji
Kontrolni pregled nakon provedenog periodičnog pregleda	Zdravstveni kontrolni pregled za procjenu posebne zdravstvene nesposobnosti sadržava: opšti klinički pregled uz dopunu anamneze i radne anamneze, uvid u nalaz procjene rizika i opasnosti radnog mjesta, uvid u karton periodičnih pregleda (elektronski karton); te za procjenu posebne zdravstvene sposobnosti odabire se testiranje funkcija po indikaciji u odnosu na faktore rizika rada; obavezno je testiranje psihologa: psihomotorike, emocionalne stabilnosti i kognitivnih funkcija, te ostale pretrage po indikaciji
Vanredni zdravstveni pregledi radnika	Zdravstveni kontrolni pregled za procjenu posebne zdravstvene sposobnosti sadržava: opšti klinički pregled uz dopunu anamneze i radne anamneze, uvid u nalaz procjene rizika i opasnosti radnog mjesta, uvid u karton periodičnih pregleda (elektronski karton); te za procjenu posebne zdravstvene sposobnosti odabire se testiranje funkcija po indikaciji u odnosu na profesionalnu bolest ili povrede na radu. Obavezno je testiranje psihologa: psihomotorike, emocionalne stabilnosti i kognitivnih funkcija, te ostale pretrage po indikaciji
Savjetovanje poslodavce o preventivnim i kontrolnim mjerama u nadzoru faktora rizika koji uzrokuju simptome i znake zdravstvenih poremećaja	Predlaganje odgovarajućih preventivnih mjera i kontrolnih mjerenja za smanjenje ili eliminaciju izloženosti opasnostima i faktorima rizika radnog mjesta. Kontrolna mjerenja bi trebala spriječiti neželjene simptome i znake poremećaja zdravlja u normalnim, svakodnevnim radnim uslovima, kao i u uslovima nesreća na radu i incidentnih situacija. Kreirati smjernice za preventivne akcije i unapređenje zdravlja
Savjetovanje o zdravlju i sigurnosti na radu na nivou zdravog ili osjetljivog	Savjetovanje obuhvata poduku o uticaju faktora rizika radnog mjesta na zdravlje i/ili specifičnog problema iz područja profesionalne izloženosti. To je metoda promocije zdravlja, a odnosi se na specifičan problem u vezi s radom gdje se procijeni potreba za individualno savjetovanje. Tim: edukaciju vodi ljekar, uz učešće medicinske sestre koja vodi i evidenciju o savjetovanju

pojedince (individualna)	
Procjena opšte i posebne zdravstvene sposobnosti u cilju profesionalne orijentacije i selekcije u izboru budućeg zanimanja	Na osnovu anamneze (lične, porodične, socijalne); radne anamneze; opšteg kliničkog pregleda sa detaljnim pregledom kože, kičmenog stuba i ekstremiteta; osnovnim laboratorijskim nalazima: kompletna krvna slika (KKS), sedimentacija (SE), šećer u krvi (ŠUK), urin, gama glutamil transferaza (GGT); rtg pluća (po indikaciji); procjene vidnih funkcija ortoretomom: vid na daljinu i blizinu, forija, fuzija, kolorni vid, dubinski vid; testiranje sluha šapatom; elektrokardiogram- EKG; spirometrija; testiranje čula okusa i mirisa po indikaciji; te testiranje psihologa: kognitivne sposobnosti, emocionalne i psihomotorne funkcije; ostali nalazi po indikaciji
Pregled specijaliste medicine rada sa obradom za invalidsku komisiju	Specijalista - anamneza (radna, lična, porodična, socijalno-epidemiološka). Uvid i procjena uslova rada i faktora rizika sa radnog mjesta. Opšti klinički pregled sa posebnom pažnjom na oštećene organe i organske sisteme (specifične-profesionalne ili druge etiologije) koji su posebno opterećeni procesom rada. Izrada programa ispitivanja u skladu sa postavljenim ciljem koji podrazumijeva ocjenu stanja funkcije pojedinih organa i sistema i utvrđivanje invalidnosti. Analiza svih nalaza, utvrđivanje zdravstvenog stanja, fizičke, psihičke i intelektualne sposobnosti/nesposobnosti pregledanog za obavljanje poslova i radnih zadataka na određenom radnom mjestu. Ocjena radne sposobnosti sa popunjavanjem propisanog obrasca za invalidsku komisiju potrebnim podacima sa zaključkom i mišljenjem ljekara specijaliste medicine rada. Vođenje medicinske dokumentacije. Medicinska sestra - priprema medicinske dokumentacije, priprema bolesnika, asistiranje pri pregledu, učešće i u drugim neophodnim mjerama i postupcima zdravstvene zaštite, vođenje medicinske dokumentacije, antropometrijska mjerenja, a po potrebi izvođenje spirometrijskih testova i EKG snimanja
Pružanje hitne medicinske pomoći na radnom mjestu	Učešće u pružanju prve pomoći u slučaju povređivanja radnika. Tim je dužan obezbijediti kontrolu vitalnih funkcija, ukazati prvu pomoć, te pripremiti povrijeđenog za transport u zdravstvenu ustanovu. Nužno uspostavljanje venske linije fiziološkim rastvorom i uspostavljanje prohodnosti disajnih puteva. Ukoliko je moguće, važno je prikupiti anamnestičke podatke i opis okolnosti povređivanja. Medicinska sestra priprema pacijenta za pregled, asistira pri pregledu, aplicira propisanu terapiju i vodi odgovarajuću dokumentaciju
Reanimacija	Postupak pružanja prve pomoći u slučaju povređivanja radnika. Tim je dužan obezbijediti kontrolu vitalnih funkcija, ukazati prvu pomoć, te pripremiti povrijeđenog za transport u zdravstvenu ustanovu. Nužno uspostavljanje venske linije fiziološkim rastvorom i uspostavljanje prohodnosti dišnih puteva. Postavljanje orofaringealnih tubusa i primjena silikonske maske, vještačka ventilacija uz primjenu kiseonika, spoljna masaža srca, EKG, defibrilacija. Medicinska sestra - priprema pacijenta i materijal za rad, asistira pri radu i vodi odgovarajuću dokumentaciju
Tretman akutnih toksičnih intoksikacija	Dekontaminacija, prekid ekspozicije i oslobađanje disajnih puteva. Hiperablični kiseonik po indikaciji; Medicinski ugalj i gastrična lavaža po indikaciji, simptomatska terapija, transport, anamneza i heteroanamneza

Dostavljanje izvještaja

Svaka zdravstvena ustanova popunjava izvještaj u dva primjerka, od kojih jedan primjerak dostavlja nadležnom zavodu za javno zdravstvo kantona, a drugi primjerak zadržava za potrebe ustanove.

Izvještaj se dostavlja sa navedenim datumom dostavljanja, potpisan od strane odgovornog lica za sastavljanje i dostavljanje izvještaja, te sa potpisom rukovodioca ustanove ovjeren pečatom.

Izvještaj se dostavlja jednom kao godišnji izvještaj.

Zavod za javno zdravstvo kantona vrši kontrolu obuhvata i kompletnosti podataka u izvještajima, sastavlja

godišnji izvještaj za nivo kantona i dostavlja Zavodu za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine.
Rok za dostavljanje godišnjeg izvještaja je **do 31.03. za prethodnu godinu.**